

Datum
2024-05-21Vår beteckning
SBN 2024/000138
Er beteckning
KN2024/00156Tjänsteställe/handläggare
Samhällsbyggnadskontoret
Kansli- och miljöavdelningen
E-post: Mac.Nilsson@oskarshamn.se
Tel: +46 010-35 60 424Klimat- och näringslivsdepartementet
Naturmiljöenheten

Betänkandet Areella näringar vid vatten (SOU 2023:103)

Yttrande

Undantaget

Samhällsbyggnadsnämnden vid Oskarshamns kommun har inga synpunkter beträffande att tillägg av vattenbruk görs till uppräknningen av areella näringar under 7 kap 16 § punkt 1 miljöbalken, eller beträffande det förslag på förändring av lydelsen med delvis ändring av omsättningskravet och förtydligande gällande det funktionella kravet. Vi delar utredningens bedömning om att verksamheter så som t.ex. fiske- och naturturism inte bör läggas till i uppräknningen, samt att hobbyverksamhet inte bör omfattas. Undantaget för areella näringar kan redan anses vara otydligt och svårtolkat och införande av ytterligare verksamheter skulle riskera att öka den rättsosäkerhet som finns redan idag. Att ta bort omsättningskravet i sin helhet, så att även hobbyverksamhet skulle omfattas, skulle riskera att leda till en större negativ påverkan på de värden som strandskyddet ska skydda än vad som skulle kunna motiveras utifrån en lokal, regional eller nationell livsmedelsproduktionsaspekt.

Av samma rättsosäkerhetsskäl som utredningen tar upp anser vi dock att det vore bättre om undantaget för areella näringar ersattes med ett särskilt skäl för dispens, alternativt att beslut om undantagsbestämmelsens tillämplighet infördes så som utredningen övervägt under avsnitt 9.5. Syftet med undantaget för areella näringar har haft en god tanke men svårigheterna att tolka bestämmelsen, för både verksamhetsutövare och prövningsmyndigheter, och den stora rättsosäkerheten för den enskilde verksamhetsutövaren gör att undantaget inte utnyttjas på det sätt som varit avsett. Om ett särskilt dispensskäl för areella näringar infördes istället för undantag skulle rättsosäkerheten öka avsevärt för verksamhetsutövaren då denne kan vara säker på att åtgärden får genomföras om dispens beviljats. För sådana verksamheter som är så pass stora att de omfattas av tillståndsplikt enligt miljöbalken undviks dubbelprövning redan genom att sådana verksamheter omfattas av undantaget i 7 kap 16 § punkt 2. Utredningen nämner ett flertal gånger att en dispensprövning innebär dels handläggningsavgifter och dels risk för överklagnings- eller överprövningsprocesser, men detta måste vägas mot storleken på de investeringar som är planerade samt konsekvenserna av att verksamhetsutövaren missbedömer undantagsbestämmelserna och begår ett miljöbrott. Då det i många fall kan vara fråga om stora investeringar blir handläggningsavgiften förhållandevis låg i förhållande till investeringarna. Det förekommer en risk för utdragna rättsprocesser även med dagens undantagsbestämmelser, men då oftast i samband med tillsynsärenden. Det borde rimligtvis vara bättre för samtliga parter att den rättsliga prövningen sker innan investeringar är gjorda och inverkan gjorts på strandskyddets syften som kan vara svår att återställa. Med en dispensprövning skulle även olika

Datum
2024-05-21

Vår beteckning
SBN 2024/000138
Er beteckning
KN2024/00156

tillämpningar i olika kommuner och län undvikas i större grad än vad som sannolikt förekommer i dagsläget.

Eftersom rättspraxis gällande undantagsbestämmelserna är i hög grad begränsad så välkomnar vi att en tydlig vägledning tags fram.

Nytt skäl för dispens

Samhällsbyggnadsnämnden välkomnar utredningens förslag till nytt dispensskäl för småskaliga förvärvsverksamheter på landsbygden då det öppnar upp för en utveckling av småföretagande i bland annat skärgårdsområden som tidigare varit svår att åstadkomma. Förslaget anses vara väl avvägt mellan att skapa bättre förutsättningar för utveckling på landsbygden och samtidigt värna om de värden som strandskyddet ska skydda.

Beträffande det föreslagna nya särskilda skälet bör det dock övervägas huruvida det behöver framgå på ett tydligare sätt att detta nya dispensskäl gäller generellt i landsbygds- och skärgårdsområden och inte enbart inom de så kallade LIS-områdena. Ett sätt för att öka tydligheten kan vara att göra en sammanslagning av nuvarande 7 kap 18 d § och 7 kap 18 e § i samband med ett införande av den föreslagna nya paragrafen. En sådan sammanslagning skulle på ett enkelt sätt förtydliga att det nya föreslagna dispensskälet inte skulle var knuten till kriterierna för *område för landsbygdsutveckling i strandnära läge* som finns i nuvarande 7 kap 18 e §.

På delegation för Samhällsbyggnadsnämnden i Oskarshamns kommun

Kansli- och miljöavdelningen

Malin Olsson
Kansli- och miljöchef

Mac Nilsson
Miljö- och hälsoskyddsinspektör

Denna handling har E-signerats och saknar därför namnunderskrift.